

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 7/2005 rd**

Regeringens proposition med förslag till lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 september 2005 en proposition med förslag till lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen och till vissa lagar som har samband med den (RP 94/2005 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 42/2005 rd) har bifogats betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- direktör Leo Suomaa, tillsynsdirektör Jaakko Itäkannas, avdelningschef Mikko Hurmalainen, konsultativ tjänsteman Olli Härmäläinen, överinspektör Jussi Murto och överinspektör Arto Teronen, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Raila Kangasperko, arbetsministeriet
- vice ordförande för arbetarskyddskommissionen Jaana Ylä-Mononen, arbetarskyddschef Martti K. Korhonen, företagsöverläkare Anita Pienimäki och arbetarskyddsfullmäktig Jorma Salminen, riksdagen

- projektchef Rauno Hanhela, Institutet för arbetshygien
- ombudsman Kerttuli Harjanne, Arbetarskyddscentralen
- distriktschef Hannu Mäkinen och jurist Jouni Kallioluoma, Tavastlands arbetarskyddsdistrikt
- distriktschef Seppo Tarnanen, Östra Finlands arbetarskyddsdistrikt
- distriktschef Pasi Hasu, Sydöstra Finlands arbetarskyddsdistrikt
- distriktschef Marja-Leena Pohjola, Mellersta Finlands arbetarskyddsdistrikt
- distriktschef Pentti Pekkala, Norra Finlands arbetarskyddsdistrikt
- distriktschef Seppo Pekkala, Åbo och Björneborgs arbetarskyddsdistrikt
- distriktschef Markku Marjamäki, överinspektör Arto Lapiolahti och arbetarskyddsingenjör Tuula Muinonen, Nylands arbetarskyddsdistrikt
- distriktschef Hannu-Tuomas Kokko, Vasa arbetarskyddsdistrikt
- direktör Markku Salomaa, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- jurist Jaana Meklin, Akava rf
- specialrådgivare Jyrki Hollmén, Finlands Näringsliv
- juridisk ombudsman Janne Makkula, Företagarna i Finland

- arbetsmiljöansvarig Anne Mironen, Kommunsektorns fackförbund KAT rf även som representant för Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- ansvarig arbetarskyddssekreterare Juha Pesola, Metallarbetarförbundet rf
- ordförande Pertti Ollila, Ammatillisten perhekkötiön liitto APKL ry

- arbetarskyddsfullmäktig Matti Välimäki, Atria Yhtymä Oyj, Nurmo fabrik
- arbetarskyddsfullmäktig Ahti Koivu, Metsä Tissue Oyj.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Förbundet för familjevård.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen. Syftet med propositionen är att effektivisera myndigheternas tillsyn över arbetarskyddet och befästa arbetstagarnas inflytande i behandlingen av arbetarskyddsärenden.

De viktigaste lagarna som är underkastade arbetarskyddsmyndigheternas tillsyn har ändrats under de senaste åren. Likaså har den allmänna lagstiftningen till väsentliga delar reviderats. Genom propositionen ändras lagen om tillsynen över arbetarskyddet från 1973 i överensstämmelse med de förändrade behoven och kraven på rättssäkerhet. Bestämmelserna om tillsynsförfa-

rande tillämpas dels på tillsynen över arbetsgivare, dels på aktörer som andra arbetarskyddsmyndigheter utövar tillsyn på. Bestämmelserna om samarbetsförfarande gäller endast arbetsgivares och arbetstagares samarbete på arbetsplatsen.

Till sitt allmänna innehåll motsvarar förslaget gällande lag.

Propositionen innehåller ändringar av närmast författningsteknisk karaktär i 12 andra lagar.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

skottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Allmänt

Propositionen avser att effektivisera myndigheternas tillsyn över arbetarskyddet och att befästa arbetstagarnas inflytande på handläggningen av arbetarskyddsfrågor. På så sätt vill man förbättra arbetsförhållandena och skydda arbetstagarna bättre mot fysisk och psykisk belastning. Insatser för att förbättra arbetarskyddet är mycket viktiga anser utskottet och påpekar att de föreslagna ändringarna är nödvändiga och lämpliga för att effektivisera myndigheternas tillsyn och arbetarskyddssamverkan på arbetsplatserna. Ut-

Olyckor på arbetsplatsen och yrkessjukdomar

Social- och hälsovårdsministeriet räknar med att samhällets kostnader för olyckor på arbetsplatsen och arbetsrelaterade sjukdomar 2000 uppgick till cirka 2,9 miljarder euro, drygt 2 % av bnp. De största förlusterna orsakades av sjukdomar i rörelseorganen.

De senaste decennierna har olyckorna på arbetsplatserna minskat markant. Trots den positiva utvecklingen sker det fortfarande många olyckor. År 2003 fick 117 000 löntagare ersätt-

ning för olyckor på arbetsplatsen eller yrkessjukdomar. Samma år ersattes 151 dödsfall. Av dem orsakades 91 av yrkessjukdomar, 40 av dödsfall på arbetsplatsen och 20 av dödsfall på resa till eller från arbetet. Året innan, 2002, anmäldes cirka 4 800 yrkessjukdomar eller misstänka yrkessjukdomar till registret över arbetsrelaterade sjukdomar. Belastningssjukdomar (28 %) på grund av repetitivt arbete och yrkesbetingade hudsjukdomar (20 %) var de största sjukdomsgrupperna.

Det finns mycket stora skillnader mellan yrken och branscher. Av alla olyckor på arbetsplatserna 2002 skedde cirka 60 % inom industri, byggande och kommunalt arbete. Inom industrin och byggarbete löper de anställda ungefär tio gånger så stor risk för att utsättas för olyckor och inom transport och skogsbruk ungefär sex gånger så stor risk som inom administrativt arbete.

Fortfarande arbetar omkring 25–30 % av arbetskraften i arbetsmiljöer med avsevärda ergonomiska, fysikaliska och kemiska olägenheter. Samtidigt som traditionella arbetsmiljörisker fortfarande måste motverkas och förebyggas måste arbetsplatserna också möta nya risker av den typ som bland annat den ökade psykiska belastningen, mer stress, problem i datorrelaterat arbete, äldre arbetstagares hantering av arbetssituationen i ett snabbt föränderligt arbete med stora krav och utmaningar, ensamarbete i större omfattning och våld och hot om våld representerar. I arbetsmiljöstrategin för gemenskapen 2002–2006 sägs att stress, depression och ångest samt trakasserier och mobbning står för 18 % av de arbetsmiljörelaterade problemen.

Det är känt att stress ger upphov till och förstärker psykiska besvär. Sedan 1990-talet har allt fler invalidpensioner beviljats på grund av psykiska besvär. År 2003 beviljades ungefär en tredjedel av de nya invalidpensionerna med hänvisning till psykiska störningar. Under samma tid som andelen övriga psykiska störningar är oförändrad har depression tredubblats som orsak till pension på grund av psykiska besvär.

De förlorade arbetsinsatserna, sjukvårdskostnaderna och förtida pensionsavgångar på grund

av bristfälliga arbetsmiljöer medför stora kostnader inte bara för statsekonomi utan också för arbetsgivarna. Utskottet understryker vikten av att ekonomiska aspekter får större uppmärksamhet i informationen om arbetarskydd och att arbetsgivarna i större omfattning blir uppmärksammade på vilken roll en bra arbetsmiljö spelar för produktivitet, kvalitet och prestationsförmåga.

Bättre tillsyn över arbetarskyddet

Genom propositionen revideras lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/1973) i överensstämmelse med de förändrade behoven och kraven på rättssäkerhet. Lagförslaget förtydligar och effektiviserar arbetarskyddsinspektörernas tillsynsverksamhet. Rådgivningen lyfts tydligare ut ur myndighetsuppdrag som fokuserar på brister och underlåtelser. I tillsynen införs anvisningar som ska tillämpas på mindre brister. Vid större brister och underlåtenhet tillämpas uppmaning eller ett förfarande för att hänskjuta ärendet till arbetarskyddsmyndigheten. Enligt utskottet är de föreslagna ändringarna för effektivare tillsyn motiverade. Det är angeläget att myndigheterna intervenerar tillräckligt beslutamt med en gång vid brister på arbetsplatserna och lägger fast tydliga tidsfrister för när bristerna ska vara åtgärdade.

Arbetarskyddsmyndigheterna utövar helt eller delvis tillsyn över omkring tjugo lagar, cirka hundra författningar på lägre nivå och två EU-förordningar. De viktigaste lagarna, arbetsavtalslagen, arbetstidslagen, arbetarskyddslagen och lagen om företagshälsovård har nyligen genomgått övergripande reformer. De har nya bestämmelser som påverkar tillsynen både kvalitativt och kvantitativt, till exempel förbud mot osakligt bemötande (mobbning på arbetsplatsen). Arbetarskyddsförvaltningen har fått och står inför nya uppgifter också när det gäller tillsynen över förarens kör- och vilotider, rökning på arbetsplatsen, integritetsskydd i arbetslivet samt övervakningen av anställningsvillkoren för utstationerade arbetstagare och arbetstillstånd för

utlänningar. Den 1 januari 2004 trädde en lag om likabehandling i kraft. Därmed fick arbetarskyddsdistrikten en ny målgrupp bestående av omkring 550 000 kommunala och statliga tjänstemän.

I flera sammanhang har utskottet påpekat att arbetarskyddsdistrikten har för små resurser. I samband med behandlingen av statsbudgeten för 2005 lade riksdagen i överensstämmelse med ett uttalande från utskottet till ett anslag i statsbudgeten för 13 inspektörer i arbetarskyddsdistrikten. Deras särskilda uppgift är att ta hand om de ökade arbetsuppgifterna på grund av tillsynen över lagen om likabehandling och utlänningslagen. Enligt utskottet är det viktigt att regeringen följer upp om arbetarskyddsdistriktens resurser räcker till och sörjer för att arbetarskyddsdistrikten kan ta hand om de tillsynsupdrag som lagarna kräver.

Bättre samverkan inom arbetarskyddet

Hur arbetarskyddet utfaller beror i hög grad på hur verksamheten är samordnad på arbetsplatsen. I både rikstäckande och förbundsrelaterade avtal ingår relativt heltäckande bestämmelser om samarbete kring arbetarskyddet. Lagförslaget har dock både direkta och indirekta effekter för själva samarbetet.

Ett av målen är att allt fler arbetsplatser ska välja arbetarskyddsfullmäktig. Enligt en uppföljningsrapport om arbetarskyddsstrategin, Työsuojelustrategian seurantaraportti (STM:n selvityksiä 2005:5) har inte minst små arbetsplatser på senare tid allt oftare låtit bli att välja arbetarskyddsfullmäktig. Enligt utskottet är det viktigt att också små arbetsplatser väljer arbetarskyddsfullmäktig. För att förbättra situationen understryker utskottet att lagförslaget föreskriver att arbetsgivaren ska ge arbetstagarna nödvändig information om valet av arbetarskyddsfullmäktig. Enligt utskottet är det viktigt att arbetarskyddsmyndigheterna lyfter fram frågan i sin styrning och rådgivning.

För att verksamheten på arbetsplatserna ska få både bredd och resultat är det angeläget att de som är engagerade i samarbetet kring arbetar-

skyddsfrågor får utbildning och introduceras på bästa sätt i frågorna. Enligt lagförslaget ska behovet av utbildning för arbetarskyddsfullmäktige gås igenom inom två månader efter valet. Utskottet menar att utbildningsbehovet bör utredas direkt efter valet och nödvändiga beslut fattas om upphandling av utbildning, även om det kan hända att de valda personerna inte får plats på utbildning med en gång.

Vidare påpekar utskottet att också arbetarskyddscheferna behöver utbildning och tillräckligt med tid för att sätta sig in och ta hand om arbetarskyddsfrågor. På många arbetsplatser tar arbetarskyddschefen hand om frågorna vid sidan av sina många andra arbetsuppgifter och har inte alltid tillräckligt med tid och möjligheter att sätta sig in i saken. Samtidigt är det viktigt att utreda möjligheten att små arbetsplatser anlitar en gemensam arbetarskyddschef. Det skulle främja verksamheten.

Tjänstemän och experter har ofta svårigheter att komma ifrån sina arbetsuppgifter och ägna sig åt uppdraget som arbetarskyddsfullmäktig. I sådana fall är det inte nödvändigtvis någon fungerande lösning att arbetarskyddsfullmäktige befrias från sina arbetsuppgifter för en viss tid. Enligt utskottet är det viktigt att notera att lagförslaget säger ut att arbetsplatserna i sin planering av arbetet ska beakta att arbetarskyddsfullmäktige har rätt att använda en viss tid för sitt uppdrag. Arbetet måste ordnas så att personen har faktiska möjligheter att sköta sitt uppdrag.

Jämfört med den gällande lagen och förordningen har lagförslaget bestämmelser om betydligt fler frågor som ska behandlas i samarbetet om arbetarskydd. Där ingår till exempel fler arbetarskyddskonsekvenser av hur arbetet ordnas och dimensioneras. Enligt motiven bör till exempel personalnerdragningar behandlas i förväg på arbetsplatsen och också ur ett arbetarskyddsperspektiv. Förslaget är viktigt och utskottet anser att saneringsåtgärder i högre grad måste planeras utifrån behovet att hjälpa och stödja de som blir kvar på arbetsplatsen. Det har gjorts studier om konsekvenserna av personalnerdragningarna under den ekonomiska krisen

på 1990-talet. Resultaten gav vid handen att de som blev kvar på arbetsplatserna fick sämre hälsa och att de hjärtrelaterade dödsfallen ökade.

Lagen har mer omfattande bestämmelser om vilka saker som ska beaktas när befrielse från arbetet räknas ut för arbetarskyddsfullmäktige. Lagen har också en minimibestämmelse för befrielse (4 timmar/4 veckors period). Det är motiverat att lagen innehåller specifika bestämmelser om arbetarskyddsfullmäktiges tid för sitt uppdrag, anser utskottet. Med avseende på hur omfattande uppdraget är är det klart att en timme per vecka inte räcker till på större arbetsplatser eller arbetsplatser med stora arbetarskyddsbehov.

Samtidigt påpekar utskottet att lagförslaget inte har några bestämmelser om det minsta antalet sammanträden i arbetarskyddskommissionen. Kommissionen ska sammanträda vid behov och det har befarats att en minimiregel i lagen kan ha alltför styrande verkan. Utskottet påpekar att arbetarskyddskommissionen enligt lagförslaget har många viktiga uppgifter som inte kan skötas på bästa sätt utan att kommissionen sammanträder ofta. Utskottet uppmanar regeringen att hålla ett öga på utvecklingen och ta upp frågan på nytt om det behövs.

Arbetarskydd på gemensamma arbetsplatser

På senare år har gemensamma arbetsplatser inom olika branscher ökat. Arbetena fördelas ofta på flera underleverantörer och entreprenörer. Entreprenad- och underleveranskedjorna kan vara mycket långa. Speciellt vid kortvariga installations-, service- och reparationsarbeten arbetar personer från många arbetsgivare på ett och samma arbetsställe. Av olycksfallen med dödlig utgång inträffade 22 % 1992—1996 och 44 % 1997—2002 på gemensamma arbetsplatser. Byggplatser, anläggningar inom processindustri, varv och godsterminaler är typiska gemensamma arbetsplatser med hög olycksfallsrisk.

På gemensamma arbetsplatser är det således en stor uppgift att samordna olika arbetsgivares arbeten i syfte att förbättra säkerheten på arbets-

platsen. På gemensamma arbetsplatser är riskerna ofta oförutsebara. Därför krävs det kontinuerligt samarbete mellan alla aktörer för riskprevention.

Enligt arbetarskyddslagen ska den arbetsgivare som på en gemensam arbetsplats utövar den huvudsakliga bestämmanderätten se till att andra arbetsgivare som låter utföra arbete på arbetsplatsen och deras arbetstagare har fått nödvändiga uppgifter och anvisningar om de risker och olägenheter som är förknippade med arbetet samt om de anvisningar som gäller säkerheten på arbetsplatsen och i arbetet. Bestämmelserna om arbetarskyddsfullmäktiges rättigheter och samarbete inom arbetarskyddet gäller emellertid bara arbetstagarnas egna arbetsgivare.

I propositionen ingår inga förslag till förbättringar av samarbetet inom arbetarskyddet på gemensamma arbetsplatser. Arbetarskyddsfullmäktiges rättigheter ska fortfarande bara gälla arbeten för deras egna arbetsgivare. Arbeten som medför direkt och allvarlig risk ska arbetarskyddsfullmäktige bara kunna avbryta när det gäller de arbetstagare som han eller hon representerar.

I november 2004 kom arbetsmarknadens centralorganisationer vid de inkomstpolitiska förhandlingarna överens om att starta en utredning och lägga fram eventuella förslag till regler för gemensamma arbetsplatser och gemensamma risker på arbetsplatserna. Bestämmelserna skulle specifikt gälla val av arbetarskyddsfullmäktige, arbetarskyddsfullmäktiges rättigheter och förutsättningar att utföra sitt uppdrag, med utgångspunkt i att de bör samordnas med arbetsgivarskyldigheterna i 6 kap. i arbetarskyddslagen. En utredning pågår under ledning av social- och hälsovårdsministeriet. Där deltar alla centralorganisationer på arbetsmarknaden och arbetsmarknadsverk. Arbetet ska enligt planerna vara klart vid årsskiftet.

De gemensamma arbetsplatserna blir hela tiden fler och det sker fler olycksfall på dem än annanstans. De gemensamma arbetsplatserna intar således en nyckelposition när det gäller att förebygga olyckor på arbetsplatserna och att förbättra arbetarskyddet. Utskottet understryker

vikten av att arbetsplatserna bedriver samarbete inom arbetsskyddet och anser det nödvändigt att de gemensamma arbetsplatserna så snart som möjligt får fungerande samverkansregler. Vidare är det angeläget att utredningen under ledning av social- och hälsovårdsministeriet blir klar inom utsatt tid och att den anknyttande propositionen lämnas till riksdagen så snart som möjligt.

Säkerheten i arbeten som utförs hemma

På senare år har det blivit vanligare att arbete utförs hemma och ökningen förväntas fortsätta, bland annat i takt med att befolkningen blir äldre. Säkerhet och hälsa i arbeten som utförs hemma bör följaktligen få större uppmärksamhet.

Enligt arbetarskyddslagen ska en arbetsgivare följa arbetarskyddslagen också när det gäller arbeten som en arbetstagare enligt avtal utför hemma eller på något annat ställe som han eller hon själv väljer, i arbetsgivarens hem eller på arbetsgivarens anvisning i någon annans persons hem. När skyldigheterna fullgörs ska begränsningarna i arbetsgivarens verksamhetsmöjligheter med avseende på arbetet och arbetsförhållandena beaktas. Men också då är arbetsgivaren skyldig att iaktta det som lagen föreskriver om användning i arbetet av maskiner, arbetsredskap, personlig skyddsutrustning och andra anordningar samt ämnen som är farliga eller skadliga för hälsan.

Arbetsgivaren ansvarar för arbetarskyddet i alla lägen. På stora arbetsplatser har arbetsgivaren vanligen tillgång till expertis och ett fungerande samarbete inom arbetarskyddet, som har hand om arbetarskyddet för arbetsplatsen och arbetstagarna. Däremot kan arbetsgivaren på mindre arbetsplatser ha sämre kunskaper om arbetarskyddet och sakna en organisation för samarbetet. Det är viktigt att hålla uppe och befästa en positiv inställning till arbetarskyddet bland arbetsgivarna och arbetstagarna. Vid arbetarskyddsinspektionerna kan inspektören ge arbetsgivaren rekommendationer och råd om hur arbetarskyddet kan förbättras samt anvisningar och uppmaningar att rätta till uppdagade brister.

I överensstämmelse med utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att lagförslaget ses över. Efter en översyn ska inspektioner få göras hemma bara när det finns grundad anledning att misstänka att där förekommer risk för arbetstagarens liv eller väsentlig olägenhet eller risk för arbetstagarens hälsa. Enligt utskottet är det ändå viktigt att arbetsgivaren trots ändringen fortfarande kan få rekommendationer och råd av arbetarskyddsmyndigheterna för att rätta till arbetsförhållandena i hemmet. Det är viktigt även om där inte förekommer någon risk för arbetstagarens liv eller någon väsentlig risk för hans eller hennes hälsa. Med avseende på de anställda är det nödvändigt att hälsa och säkerhet i arbetet också tas hand om på ett heltäckande sätt i hemmen.

Detaljmotivering

3 §. Tillsyn. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslås 2 mom. kompletteras med hänvisningar till språklagen och samiska språklagen.

9 §. Inspektion i utrymmen som omfattas av hemfriden. Med hänvisning till motiven i utlåtandet från grundlagsutskottet föreslås orden "förutom på invånarens egen begäran" bli strukna i paragrafen.

12 §. Anlitande av sakkunniga. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslås 1 mom. få en bestämmelse om kompetenskrav för sakkunniga. Dessutom föreslås slutet av momentet ändras till att en sakkunnig kan utföra sitt uppdrag på platser som omfattas av hemfriden bara i egenskap av medhjälpare till inspektören eller tillsammans med inspektören. På de grunder som anges i utlåtandet från grundlagsutskottet och för att undvika ett motsatsslut föreslår utskottet att språklagarna nämns i 3 mom.

23 §. Rätt att ingå avtal. Vid utfrågningen av de sakkunniga väcktes frågan om 2 mom. bör ändras för att också de avtalsparter som avses i lagen om riksdagens tjänstemän också ska kunna

ingå avtal enligt 1 mom. Riksdagen är numera en mycket stor arbetsplats, inklusive riksdagsledamöterna inemot 1 000 medarbetare. Riksdagen har i stort sett samma arbetarskyddsproblem som alla andra arbetsplatser av samma storlek där olika typer av administrativa uppgifter utförs. Dessutom ställs arbetarskyddet inför vissa särfrågor på grund av riksdagens konstitutionella ställning och uppgifter och till följd av arbetsplatsens exceptionella struktur. Till exempel arbetstidslagen tillämpas inte i riksdagen. Därför är det huvudsakligen riksdagens arbetarskyddskommission som ska ha hand om arbetstidsskyddet. Med hänvisning till detta anser utskottet att det är viktigt att riksdagen följer de principer för samarbete inom arbetarskyddet som anges i lagförslaget och att de särskilda frågor som är förknippade med arbetarskyddssamarbetet i riksdagen, till exempel representation för riksdagsledamöterna i arbetarskyddskommissionen, kan lösas genom avtal i enlighet med 23 § 3 mom. och med stöd av bemyndigandena i 39 § 1 mom. utan att något avtal enligt 23 § 1 mom. behöver ingås.

30 §. Val av arbetarskyddsfullmäktig och vicefullmäktig. Med hänvisning till utredning i frågan och ett gemensamt ställningstagande från centralorganisationerna på arbetsmarknaden föreslår utskottet att det ska gå att komma överens i ett avtal enligt 23 § 1 mom. om en förlängd mandattid i mer än två år för arbetarskyddsfullmäktige. I avtalet kan också parter enligt 23 § 2 mom. vara parter. Vidare föreslår utskottet en bestämmelse som föreskriver att en förlängning av arbetarskyddsfullmäktiges mandattid till fyra kalenderår kan avtalas i arbetarskyddskommis-

sionen eller inom ramen för ett liknande samverkansförfarande. I sådana fall måste det finnas grundad anledning för en förlängning. Exempel på detta är utbildning för arbetarskyddsfullmäktige eller andra faktorer som främjar arbetarskyddet, arbetarskyddsorganisationen på arbetsplatsen eller arbetsmiljön i övrigt. I vissa fall kan det vara befogat att förlänga mandattiden för att arbetarskyddsfullmäktige bättre ska kunna frigöra sig från de normala arbetsuppgifterna och få mer tid för arbetarskyddet.

Utskottet påpekar att valet av arbetarskyddsfullmäktig och vicefullmäktig inte alltid kräver omröstning. Det kan också förrättas sämjeval.

44 §. Sökande av ändring i beslut av arbetarskyddsmyndigheten. Med hänvisning till övrig utredning och motiven till paragrafen föreslår utskottet att "verkställighet" i slutet av 3 mom. ersätts med "huvudmålet".

50 §. Anmälan av brottmål och behandling av anmälan. Med hänvisning till övrig utredning föreslår utskottet att en felaktig hänvisning till arbetstillstånd i den sista meningen i 3 mom. ändras till utlänningars arbete.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

att lagförslagen 2—12 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

*Utskottets ändringsförslag***1.****Lag****om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN**9 §****ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH
MYNDIGHETSTILLSYN**

Inspektion i utrymmen som omfattas av hemfriden

1 kap.**Allmänna bestämmelser**

1 och 2 §
(Som i RP)

I utrymmen som omfattas av hemfriden kan en inspektion (*utesl.*) förrättas om det finns grundad anledning att misstänka att arbetet eller arbetsförhållandena i ett sådant utrymme medför risker för arbetstagarens liv eller väsentliga olägenheter eller risker för hans eller hennes hälsa och tillsynen inte kan genomföras i tillräcklig utsträckning på något annat sätt.

2 kap.**Arbetarskyddsmyndighetens och inspektörens befogenheter och skyldigheter**

10 och 11 §
(Som i RP)

3 §

Tillsyn

12 §

Anlitande av sakkunniga

(1 mom. som i RP)

På arbetarskyddsmyndighetens tillsynsverksamhet tillämpas förvaltningslagen (434/2003), *språklagen* (423/2003), *samiska språklagen* (1086/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte något annat bestäms nedan. Om arbetarskyddsförvaltningen och om arbetarskyddsmyndighetens övriga uppgifter bestäms särskilt.

4—8 §
(Som i RP)

Arbetarskyddsmyndigheten kan anlitade en *behörig* utomstående sakkunnig för att utreda en med tanke på tillsynen betydelsefull omständighet. Den sakkunnige har i 4 § avsedda rättigheter i den omfattning som utredningen förutsätter och enligt vad som anges i den individualiserade fullmakt som arbetarskyddsmyndigheten utfärdat för den sakkunnige för varje enskilt fall. Den sakkunnige har dock inte rätt att utföra sitt uppdrag på ett i 9 § avsett ställe förutom tillsammans med *den* inspektör *som han eller hon biträder*.

(2 mom. som i RP)

Vad som i förvaltningslagen, *språklagarna* och lagen om offentlighet i myndigheternas

verksamhet bestäms om myndigheter gäller även sakkunniga när de biträder arbetarskyddsmyndigheten.

3 kap.

Utövande av befogenheter

13—17 §
(Som i RP)

4 kap.

Tillsyn över produktsäkerheten

18—21 §
(Som i RP)

II AVDELNINGEN

ARBETARSKYDDSSAMARBETE

5 kap.

Arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

22—29 §
(Som i RP)

30 §

Val av arbetarskyddsfullmäktig och vicefullmäktige

Arbetarskyddsfullmäktig och vicefullmäktige skall i ett av arbetstagarna anordnat val väljas för en mandatperiod på två kalenderår, om inte något annat avtalas om *mandatperioden* i enlighet med 23 §. *Genom ett avtal enligt 23 § 1 mom. kan det avtalas om en mandatperiod som är längre än två år. Av grundad anledning får det också i arbetarskyddskommissionen eller i ett motsvarande samarbetsförfarande avtalas att mandatperioden omfattar fyra kalenderår.* Om plats och tid för valet skall avtalas på förhand

med arbetsgivaren. Valet skall ordnas så att alla arbetstagare på arbetsplatsen kan delta i det och så att det inte i onödan stör verksamheten på arbetsplatsen.

(2—5 mom. som i RP)

31—43 §
(Som i RP)

III AVDELNINGEN

ÄNDRINGSSÖKANDE, ANMÄLNINGS-SKYLDIGHET, STRAFFBESTÄMMELSER OCH SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

6 kap.

Rättsskyddsmedel

44 §

Sökande av ändring i beslut av arbetarskyddsmyndigheten

(1 och 2 mom. som i RP)

Genom besvär får ändring inte sökas i ett temporärt användningsförbud enligt 16 § 2 mom. och inte i ett temporärt förbud enligt 18 § 4 mom. Över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med *huvudsaken*.

(4 mom. som i RP)

45 §
(Som i RP)

7 kap.

Anmälningar för tillsynen över arbetarskyddet

46—48 §
(Som i RP)

8 kap.

**Anmälningar till andra myndigheter samt
straffbestämmelser**

49 §
(Som i RP)

50 §

*Anmälan av brottmål och behandling av anmä-
lan*

(1 och 2 mom. som i RP)

Vad som bestäms i 1 och 2 mom. gäller inte sådant olovligt anlitande av utländsk arbetskraft som avses i 47 kap. 6 a § i strafflagen. Om anmälningsskyldigheten rörande *utlänningsars arbete* och om hörande av arbetarskyddsmyndigheten bestäms särskilt.

51 §
(Som i RP)

9 kap.

Särskilda bestämmelser

52—54 §
(Som i RP)

10 kap.

Ikraftträdandebestämmelser

55 §
(Som i RP)

Helsingfors den 29 november 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
vordf. Anne Holmlund /saml
medl. Sari Essayah /kd
Susanna Haapoja /cent
Roger Jansson /sv
Anneli Kiljunen /sd (delvis)
Esa Lahtela /sd
Rosa Meriläinen /gröna
Riikka Moilanen-Savolainen /cent

Markus Mustajärvi /vänst
Terhi Peltokorpi /cent
Leena Rauhala /kd
Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd
Arto Satonen /saml
Kimmo Tiilikainen /cent
Jaana Ylä-Mononen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.